

Nr 18.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket.

Genom en den 24 februari 1950 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 94, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket.

I fråga om de skäl, som anförts till stöd för förslaget, får utskottet, i den mån de icke redovisas här nedan, hänvisa till propositionen.

Sammanfattning av propositionens innehåll.

I propositionen föreslås att den nu gällande lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket skall ersättas av en ny lag i ämnet. Den föreslagna nya lagen, som upptager bestämmelser hämtade såväl från 1903 års lag som från den för svenska försäkringsbolag gällande lagen den 17 juni 1948 om försäkringsrörelse, innehåller i förhållande till 1903 års lag följande mera betydelsefulla nyheter.

Under det att f. n. tillstånd för utländsk försäkringsanstalt att driva rörelse i Sverige meddelas av Kungl. Maj:t, då det gäller trafikförsäkringsrörelse, och av försäkringsinspektionen i fråga om annan försäkringsrörelse, skall enligt förslaget Kungl. Maj:t vara koncessionsmyndighet i samtliga fall. Som villkor för erhållande av koncession skall gälla, förutom att vissa formella krav äro uppfyllda, att den tillämnade rörelsen är behövlig och även eljest ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet. Om rörelsen avser livförsäkring, skola särskilda försäkringstekniska grunder för verksamheten upprättas. Å dessa grunder skall sökas Kungl. Maj:ts stadfästelse.

Bestämmelserna om redovisning av försäkringsfonden för livförsäkringar i vissa värdehandlingar eller andra tillgångar ha anpassats till motsvarande bestämmelser i lagen om försäkringsrörelse.

Efter mönster av lagen om försäkringsrörelse ha i förslaget upptagits regler om förbud för anstalt att sluta återförsäkringsavtal beträffande livförsäkring, som hör till rörelsen här i riket, om förbud mot premienedsättning i visst fall och om kontroll över anskaffningsverksamheten.

Beträffande försäkringsinspektionens tillsyn över utländska anstalters försäkringsrörelse här i landet innehåller förslaget mera omfattande bestämmelser än 1903 års lag.

Inledning.

De villkor, under vilka utländska försäkringsföretag äga utöva verksamhet i Sverige, äro huvudsakligen angivna i lagen den 24 juli 1903 om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket. I lagen ha ändringar vidtagits genom lagar den 30 juni 1916 (nr 317), den 10 maj 1929 (nr 80) och den 2 mars 1934 (nr 37). 1903 års lag äger icke tillämpning i fråga om återförsäkringsrörelse. Inga särskilda regler finnas om utländska företags rätt att driva sådan rörelse i Sverige. Beträffande rätten att här utöva trafikförsäkringsrörelse äro utländska försäkringsanstalter underkastade — jämte 1903 års lag — vissa särskilda bestämmelser i lagen den 10 maj 1929 om trafikförsäkring å motorfordon.

1903 års lag innehåller — främst genom ändringarna däri år 1934 — i flera avseenden regler som äro likartade med bestämmelser, meddelade för svenska försäkringsbolag i den numera upphävda lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse. I några av paragraferna i 1903 års lag hänvisas uttryckligen till bestämmelser i 1917 års lag. En annan, på senare år genomförd, för svenska och utländska försäkringsföretag gemensam reglering utgjorde den s. k. spärrlagen, dvs. lagen den 14 december 1945 om vissa inskränkningar i rätten att driva försäkringsrörelse. Genom denna lag infördes skärpta restriktioner beträffande nyetablering på försäkringsområdet.

1917 års lag har ersatts av lagen den 17 juni 1948 om försäkringsrörelse. I samband därmed har spärrlagen upphävts. Regler om villkor för rätt att starta eller utvidga försäkringsrörelse meddelas nu för svenska försäkringsbolag uteslutande i 1948 års försäkringslag. Såvitt angår utländska försäkringsanstalter ersattes spärrlagens bestämmelser av lagen den 17 juni 1948 om vissa inskränkningar i utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket. Sistnämnda lag gäller t. o. m. den 31 december 1950.

Vid den nyss nämnda lagstiftningen år 1948 lämnades 1903 års lag formellt oförändrad. På grund av övergångsbestämmelserna till den nya lagen om försäkringsrörelse är dock, i de fall där 1903 års lag hänvisar till 1917 års försäkringslag, nya lagen i stället att tillämpa. Vid tillkomsten av de båda nämnda lagarna av år 1948 förutsattes emellertid, att 1903 års lag senare skulle göras till föremål för en allmän översyn, därvid en anpassning till den nya lagen om försäkringsrörelse borde eftersträvas.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 15 juni 1949 verkställdes inom handelsdepartementet utredning för översyn av 1903 års lag i syfte att anpassa lagen till 1918 års lag om försäkringsrörelse. Utredningens resultat framlades i november 1949 i en *promemoria med utkast till ny lag om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket*.

Över promemorian avgåvos, efter remiss, yttranden av försäkringsinspektionen, svenska försäkringsbolags riksförbund, i det följande benämnt riksförbundet, kooperationens försäkringsanstalter *Folket-Samarbete* och *föreningen av utländska försäkringsbolags generalagenter*, i fortsättningen kallad generalagenterna.

Sedan ärendet efter remissbehandlingen ytterligare beretts inom handelsdepartementet, därvid ett nytt lagförslag uppgjordes, remitterades förslaget till lagrådet.

Lagrådet och en ledamot däri framställde erinringar mot vissa bestämmelser i förslaget, huvudsakligen avseende den redaktionella utformningen. Förslaget har med anledning därav överarbetats inom departementet.

Statistiska uppgifter angående utländsk försäkringsverksamhet i Sverige.

För närvarande¹ driva 28 utländska försäkringsanstalter verksamhet här, nämligen 12 engelska, 8 danska, 3 schweiziska, 2 norska, 2 franska och 1 finsk. Det kan nämnas, att ytterligare 9 utländska företag, som drivit livförsäkringsrörelse i vårt land, numera upphört med anskaffningsverksamheten; flertalet av dessa försäkringsbestånd förvaltas av svenska livförsäkringsbolag. Av de anstalter, som utöva verksamhet här, driver endast en, ett danskt bolag, livförsäkringsrörelse i egentlig mening. Försäkringsbranscher, som i 1903 och 1948 års lagar i vissa hänseenden jämställts med livförsäkring, alltså annan personförsäkring meddelad för livstid eller längre tid än tio år, drivas av 3 anstalter, nämligen 2 danska och 1 schweizisk. För övrigt avser den utländska försäkringsverksamheten här i landet kort olycksfalls- och sjukförsäkring samt brand-, ansvarighets-, trafik-, automobil-, sjö-, luftfärds-, cykel-, husdjurs-, inbrotts- och vattenledningsskadeförsäkring.

Till upplysning angående omfattningen av utländska försäkringsanstalters verksamhet i landet kan meddelas, att anstalternas sammanlagda premieinkomst för direkt försäkring i Sverige under år 1947 uppgick till omkring 20 300 000 kronor, varav omkring 1 756 000 kronor för livförsäkring. Den nämnda sammanlagda premieintäkten utgjorde 2,2 procent av hela det under året till svenska och utländska företag inbetalade premiebeloppet för direkt försäkring i Sverige.

Huvudgrunderna i den föreslagna lagstiftningen.

Koncession.

1948 års lag om försäkringsrörelse upptager två särskilda koncessionsvillkor av materiell art, nämligen att rörelsen är behövlig och även eljest ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet. Beträffande den all-

¹ Uppgifterna avse verksamhetsåret 1947

männa innebörden av dessa villkor må hänvisas till vad därom anförts under förarbetena till lagen. De angivna villkoren, som innebära en skärpning i jämförelse med vad som gällt enligt 1917 års lag, hade — ehuru i något avvikande lydelse — uppställts av 1942 års försäkringsutredning i dess förslag till ny lag om försäkringsrörelse. I fråga om de utländska försäkringsanstalterna framhöll utredningen, att skärpningen av koncessionsvillkoren för inhemska försäkringsbolag måste medföra återverkningar beträffande koncessionsprövningen för utländska anstalter, som önskade driva försäkringsrörelse här i riket.

I yttrande över förslaget framhöll riksförbundet med utgångspunkt från utredningens nyss återgivna uttalande, att det syntes nödvändigt att, innan slutlig ståndpunkt toges beträffande koncessionsreglerna för svenska försäkringsbolag, konsekvenserna därav fullt klarlades. Härvid borde enligt riksförbundets mening beaktas, att införandet av ett restriktivt koncessionssystem för utländska försäkringsanstalter under åberopande av behovssynpunkten skulle få allvarliga återverkningar för svensk affär i utlandet.

I Kungl. Maj:ts förslag till ny lag om försäkringsrörelse upptogs ifrågasvarande materiella koncessionsvillkor i den lydelse, vari de influtit i lagen. Vid remissen till lagrådet av förslaget anförde föredragande statsrådet.

I ett remissyttrande har särskilt anmärkts, att en restriktiv koncessionsbedömning kan medföra ogynnsamma handelspolitiska konsekvenser i vårt förhållande till utlandet. Också denna synpunkt måste givetvis beaktas vid rättstillämpningen. Men jag vill i detta sammanhang varna för ett för starkt framhävande av de handelspolitiska synpunkterna. Jag är väl medveten om dessas vikt, men det synes mig icke rimligt att tillmäta dem utslagsgivande betydelse vid ordnandet av interna svenska angelägenheter, i all synnerhet som det här icke är fråga om diskriminering av utländsk företagsamhet.

Vid tillkomsten av den förut omnämnda 1948 års lag om vissa inskränkningar i utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket framhöll vederbörande statsråd, att det icke kunde anses tillfredsställande att de utländska anstalterna bleve gynnsammare ställda i koncessionshänseende än de svenska, när båda grupperna i princip borde behandlas lika.

Vid remissen av nu förevarande förslag till lagrådet anförde föredragande departementschefen, statsrådet Ericsson.

I likhet med utredningen anser jag att den skärpning av koncessionsvillkoren för svenska försäkringsbolag, som nyligen ägt rum genom införandet av kvantitets- och kvalitetsbedömningen, bör medföra en liknande reglering beträffande utländska försäkringsanstalters möjlighet att erhålla tillstånd för verksamhet i Sverige. Såsom framhölls vid tillkomsten av 1948 års lag om vissa inskränkningar i utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket böra svenska och utländska försäkringsanstalter i princip behandlas lika i detta hänseende. Jag ansluter mig därför till förslaget att i den nya lagen samma materiella koncessionsvillkor uppställas som i nyssnämnda lag av 1948 och i nya lagen om försäkringsrörelse eller alltså att den tillämnade rörelsen är behövlig och även eljest ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet.

I promemorian anföres, att vid tillämpningen av de ifrågavarande koncessionsvillkoren hänsyn bör tagas till de handelspolitiska konsekvenser, som en restriktiv koncessionsbedömning kan medföra. Härvid åberopas ett uttalande i denna riktning vid tillkomsten av nya lagen om försäkringsrörelse. Försäkringsinspektionen framhåller i anslutning härtill, att dylika handelspolitiska hänsyn icke borde få leda till en uppluckring av de grundläggande principerna för försäkringsverksamhetens reglering i vårt land; man borde icke gå längre än att medgiva att utländska försäkringsföretag må introduceras på den svenska marknaden under i princip lika betingelser som gälla för svenska företag.

Såsom i promemorian och flera remissyttranden påpekats är det av väsentlig betydelse för försäkringsväsendet i stort att ett visst mått av internationell rörelsefrihet finnes på försäkringsområdet. Från svensk synpunkt är det bl. a. ett viktigt intresse att svenska försäkringsbolag i viss utsträckning få möjlighet att driva verksamhet utomlands. Att så blir fallet är icke enbart ett företagarintresse utan är till fördel även för de svenska försäkringstagarna. Särskilt må framhållas betydelsen för sådana branscher som sjöförsäkring, flygförsäkring och brandförsäkring av den riskutjämning, som för svenska bolag kan vinnas genom att de ha möjlighet att teckna risker i utlandet.

Om det i något fall skulle visa sig, att förutsättningen för att svenska bolag skulle få denna möjlighet att driva rörelse i ett visst land vore att motsvarande frihet lämnades detta lands försäkringsbolag att utöva verksamhet här, synes det icke vara principiellt oriktigt att en viss hänsyn härtill tages vid prövning av en koncessionsansökan från ett sådant utländskt bolag. Frågan om angelägenheten för det svenska försäkringsväsendet att dess rörelsefrihet utomlands icke hämmas som följd av att ansökningen avslås torde nämligen naturligt ingå i bedömningen huruvida den med ansökningen avsedda verksamheten är behövlig och även eljest ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet. I denna mening bör sålunda tillbörlig hänsyn tagas till handelspolitiska återverkningar av koncessionsbedömningen. Men det må framhållas att endast sådana återverkningar, som beröra det svenska försäkringsväsendet, böra tillåtas att spela in vid bedömningen. Samtidigt måste understrykas att vikten av de ifrågavarande handelspolitiska synpunkterna icke får överdrivas. Under inga förhållanden böra dessa bli ensamt avgörande. En noggrann prövning måste ske av alla de olika skäl, som ur behovssynpunkt kunna tala för eller emot ett bifall till ansökningen. Att, såsom generalagenterna föreslagit, i lagtexten utsäga, att vid koncessionsprövningen särskild hänsyn bör tagas till motsvarande lagbestämmelser i det sökande bolagets hemland, kan därför icke anses lämpligt.

Försäkringstekniska bestämmelser.

Vid sidan av den redan tidigare för försäkringsrörelsen gällande säkerhetsprincipen, syftande till att bereda försäkringstagarna skydd, har genom 1948 års lag om försäkringsrörelse i fråga om livförsäkring införts den s. k. skälighetsprincipen. Med livförsäkring jämställer lagen härvid annan personförsäkring, som meddelas för livstid eller för längre tid än tio år. Skälighetsprincipen innebär att premierna — varmed här avses bruttopremierna efter avdrag för återbäring — skola vara skäligt avvägda i förhållande

till de förmåner försäkringen medför. Skälighetskravet tillgodoses i huvudsak genom de försäkringstekniska grunder, som stadfästas för livförsäkringsbolag, och kontroll över tillämpningen utgör ett led i den offentliga tillsynen, som utövas av försäkringsinspektionen.

I 1903 års lag är säkerhetskravet tillgodosett främst genom regler om redovisningen av försäkringsfonden för livförsäkringar jämte visst tillägg. Till ett säkerställande av livförsäkringstagarnas rätt syfta även bestämmelser om särskild administration vid rörelsens upphörande och om kontroll över överlåtelse av livförsäkringsbestånd. Skälighetsprincipen är icke genomförd i lagen.

Säkerhetsprincipen.

Promemorian.

I den uppgift angående livförsäkringsverksamheten, som utländsk försäkringsanstalts generalagent enligt 1903 års lag för varje räkenskapsår skall insända till försäkringsinspektionen, skall under benämningen försäkringsfond såsom skuld upptagas det å räkenskapsårets sista dag beräknade värdet av anstaltens ansvarighet på grund av redan inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv) samt på grund av löpande försäkringar (premiereserv). Premiereserven skall beräknas enligt grunder som försäkringsinspektionen godkänt. Försäkringsfonden med tillägg av det belopp, varmed en tjugondel av fonden må överskjuta vad anstalten i samband med ansökningen om tillstånd nedsatt för livförsäkring, skall redovisas i värdehandlingar av närmare angiven beskaffenhet eller i vissa andra tillgångar. För svenska försäkringsbolag föreskrives motsvarande redovisning ej blott av försäkringsfond för livförsäkringar utan även av premiereserv för försäkring av annat slag än personförsäkring, där den meddelas för all framtid eller för längre tid än tio år. I promemorian uttalas den uppfattningen, att det icke vore erforderligt att i en lag angående utländska försäkringsanstalter upptaga bestämmelser om sådan lång sakförsäkring, enär något intresse för utländska försäkringsföretag att här driva denna försäkringsform icke torde förefinnas.

Enligt promemorian borde stadgandet i 262 § 1948 års försäkringslag om vad försäkringsfonden skall omfatta efterbildas för de utländska anstalternas del. Detta skulle innebära en nyhet i så måtto att i fonden komme att ingå även tilldelad återbäring.

I promemorian uttalas vidare, att liksom förut regler om beräkning av den i försäkringsfonden ingående premiereserven borde meddelas i särskilda grunder för livförsäkring. Man syntes böra fordra att Konungens stadfästelse söktes å dessa grunder. De i 264 och 265 §§ nya lagen om försäkringsrörelse meddelade bestämmelserna om premiereservgrunder och övergångsgrunder syntes böra givas motsvarande tillämpning beträffande utländska försäkringsanstalter.

I promemorian diskuteras huruvida deposition av något belopp utöver

försäkringsfonden bör fordras. Till en början avvisas tanken att för de utländska försäkringsanstalterna införa bestämmelser om avsättning till säkerhets- och utjämningsfonder. I promemorian yttras härom, att man för de utländska anstalternas del över huvud taget icke borde fordra uppläggande av särskilda aktiva fonder för den svenska rörelsen. Därest en anstalt funne det lämpligt att i bokföringshänseende låta tillgångar, som tillhöra rörelsen här i landet, ingå i fonder avseende anstaltens hela rörelse, syntes intet vara att invända mot att så skedde. Däremot syntes man såsom för närvarande böra för anstaltens svenska livförsäkringsrörelse fordra redovisning av ett belopp utöver försäkringsfonden för att vinna en motsvarighet till säkerhets- och utjämningsfonderna. Härvid syntes man utan olägenhet kunna behålla den nuvarande schematiska regeln för beräkning av tilläggsbeloppet.

1948 års lag innehåller i fråga om livförsäkringsfonden den betydelsefulla nyheten att redovisningen skall vara fullgjord vid envar tidpunkt. Enligt 1917 års lag, som därutinnan överensstämde med 1903 års lag, behöfve erforderlig ökning av depositionen icke ske förrän inom viss tid efter varje räkenskapsårs utgång. I promemorian föreslås, att en motsvarande skärpning av redovisningskravet genomföres för de utländska anstalterna.

Beträffande de värdehandlingar, som utländsk anstalt må använda för placering av det mot försäkringsfonden jämte tillägg svarande beloppet, böra enligt promemorian samma regler som i 274 § nya lagen om försäkringsrörelse tillämpas, innebärande bland annat att fri placeringsrätt medges i viss utsträckning.

Departementschefen fann de föreslagna reglerna, avseende säkerhetsprincipens genomförande, i stort sett ändamålsenliga.

Skälighetsprincipen.

Promemorian.

I promemorian uttalas, att det vore en allmänt omfattad mening, att livförsäkringsrörelse skulle drivas enbart för de försäkrades räkning. Då skälighetsprincipen, som i fråga om livförsäkring innebure krav på att försäkringstagarens nettokostnad för försäkringen stode i skäligt förhållande till försäkringsprestationen, vilket mål enklast kunde uppnås genom en riktigt anordnad återbäring, i 1948 års lag om försäkringsrörelse fastslagits såsom en av de bärande grundsatserna på livförsäkringsområdet, hade detta icke mött några gensagor. Att även utländska anstalters livförsäkringsrörelse i Sverige borde bedrivas på ett sätt, som vore förenligt med skälighetskravet, vore givet. En annan fråga vore emellertid om det tekniskt låte sig göra att vid en ny lagstiftning på området uppställa sådana regler för den svenska verksamheten, att skälighetskravet kunde anses tillgodosett.

I promemorian erinras om att i det av 1945 års försäkringsutredning avgivna principbetänkandet skälighetsprincipens införande föreslås även på

skadeförsäkringens område. Detta skulle, enär det där icke vore möjligt att såsom inom livförsäkringen i efterhand genom återbäring reglera förhållandet mellan försäkringstagarens kostnad och försäkringsgivarens prestation, ske genom kontroll enbart över premiesättningen. Med avseende på utländska anstalter, som dreve direkt rörelse i Sverige, hade man enligt 1945 års utredning att beakta att den svenska rörelsen inginge som ett led i ett större ekonomiskt sammanhang. Skäligheten av de för den svenska rörelsen tillämpade premierna syntes enligt utredningens mening icke kunna bedömas med ledning enbart av skaderesultat och omkostnader här i landet. Under sådana förhållanden borde den ifrågakvarande rörelsen undantagas från bestämmelserna rörande skälighetsprincipen. — Beträffande livförsäkring åter, heter det vidare i promemorian, torde sådant hinder för skälighetsprincipens genomförande för de utländska anstalterna, som 1945 års utredning anfört, icke föreligga. Detta berodde på att inom livförsäkringen premier och återbäring beräknades enligt fastställda grunder. Vissa speciella problem uppkomme emellertid på grund av att den svenska rörelsen utgjorde endast en del av en större rörelse och normalt vore av förhållandevis liten omfattning.

I promemorian anföres i fortsättningen bl. a. följande.

Ett genomförande av skälighetsprincipen för här verksamma utländska livförsäkringsanstalter efter samma linjer som för svenska livbolag skulle innebära bl. a. att premiesättning och återbäring regleras i grunder, stadfästa av koncessionsmyndigheten. Att i detta fall fastställa premiegrunder möter uppenbarligen inga särskilda svårigheter. Vad angår återbäringen måste emellertid hänsyn tagas till vissa speciella omständigheter. Eftersom en utländsk anstalts rörelse här i riket utgör en del av en större rörelse, måste återbäringsgrunderna i detta fall innehålla regler för beräkning av överskottet å den svenska rörelsen. Det är ju nämligen endast detta överskott, som de svenska försäkringstagarna kunna ha anspråk på att få återburet till sig. Vid beräkning av överskottet kommer i betraktande dels att den svenska rörelsen måste bidra till gäldande av centrala kostnader för förvaltning samt för utdelning till aktieägare och garantier, dels ock att det måste sörjas för en betryggande riskutjämning.

Härefter diskuteras sättet för fördelning av de centrala kostnaderna mellan den svenska rörelsen och anstaltens övriga rörelse, varjämte två olika metoder för riskutjämning skisseras.

Departementschefen.

Vid lagrådsremissen anförde departementschefen bl. a. följande.

Vad 1945 års försäkringsutredning i sitt principbetänkande yttrat angående de praktiska hinder som föreligga mot att inom skadeförsäkringen införa skälighetsprincipen för de utländska anstalternas rörelse här synes övertygande. Varken i departementspromemorian eller i något remissyttrande har heller ifrågasatts, att principen skulle genomföras på detta område.

Såsom i promemorian yttrats äro emellertid i fråga om möjligheterna att införa skälighetsprincipen förhållandena annorlunda inom livförsäkringsområdet. — — —

I promemorian föreslås ett system för genomförande av skälighetsprin-

eipen inom livförsäkringen, vilket nära ansluter sig till vad som gäller för svenska livförsäkringsbolag. Förslaget innebär att man uppställer krav på återbäringsgrunder skola upprättas och stadfästas av koncessionsmyndigheten. Det påpekas emellertid, att man vid upprättandet av sådana grunder för de utländska anstaltens del kommer in på speciella problem, sammanhängande med nödvändigheten att beräkna årsöverskottet å enbart den svenska delrörelsen på ett sådant sätt, att ett användbart underlag erhålles för bedömning av återbäringsens skälighet. Härvid träda framför allt två frågor i förgrunden. Dels måste regler uppställas för beräkning av den svenska rörelsens deltagande i centrala förvaltningskostnader m. m. och dels måste man sörja för en betryggande riskutjämning. I båda dessa hänseenden skisseras i promemorian olika tänkbara tillvägagångssätt. I två remissyttranden, som gå ut på att skälighetsprincipen icke bör införas i lagen, kritiserar bl. a. de i promemorian nämnda metoderna för anordnande av en riskutjämning.

Den ena av dessa metoder, enligt vilken de i Sverige tecknade livförsäkringar som överstiga en viss gräns skulle betraktas såsom återförsäkrade i den utomlands bedrivna rörelsen, betecknas i yttrandena såsom så svårtillämpad att dess användbarhet ifrågasättes; svårigheten skulle ligga i att fastställa skäligena premier för återförsäkringen.

Redan i promemorian har det vanskliga i denna metod antytts. Trots den angivna svårigheten skulle metoden möjligen kunna användas, om den utländska anstaltens svenska livförsäkringsbestånd vore tämligen stort och av sådan beskaffenhet, att excedentåterförsäkring behövde företagas endast i förhållandevis liten utsträckning. Dessa förutsättningar torde emellertid icke föreligga annat än i undantagsfall. För de fall, då behovet av utjämning är större, torde metoden icke lämpa sig.

Den andra i promemorian nämnda metoden för riskutjämning går ut på att en utjämning anordnas för det svenska livförsäkringsbeståndet tillsammans med den utländska anstaltens hela bestånd av livförsäkringar. Till grund för beräkningen av överskottet å den svenska rörelsen skulle då läggas för anstaltens hela rörelse gemensamma dödlighets-, sjuklighets- och invaliditetsintensiteter. I de nämnda två remissyttrandena har anförts, att denna metod vore användbar endast under förutsättning, att dödligheten inom anstaltens utländska bestånd vore i stort sett densamma som inom det svenska. Vore dödligheten olika i bestånden, skulle en tillämpning av metoden innebära, att på grund av skillnaden i dödlighet dödlighetsvinster skulle överföras från det ena beståndet till det andra.

Beträffande sistnämnda anmärkning må framhållas, att därest en konstaterad skillnad i dödlighet mellan de olika bestånden förefunnes, metoden likväl skulle kunna användas, om vid uträkningen av de gemensamma dödlighetsintensiteterna lämpliga korrekationer gjordes med hänsyn till denna skillnad. En sådan beräkningsmetod bleve emellertid mycket komplicerad och i praktiken ofta svår genomförbar. Det kan f. ö. ifrågasättas om det skulle vara rimligt att avfordra den utländska anstalten sådana uppgifter angående hela dess utländska rörelse, som vore nödvändiga för att kontrollera metodens riktiga tillämpning för ett relativt begränsat bestånd här i landet.

Till de invändningar mot de nämnda metoderna för riskutjämning, som alltså kunna göras, kommer att det — såsom i ett remissyttrande framhålls — kan ställa sig svårt att bedöma skäligheten av det bidrag, som den svenska rörelsen bör lämna till anstaltens centrala förvaltning, för utdelning åt aktieägare och garantier och för andra ändamål.

Ehuru det givetvis i och för sig vore önskvärt att även för utländska anstaltens här bedrivna livförsäkringsrörelse återbäringsen reglerades genom

grunder, som fastställts av koncessionsmyndigheten, finner jag mig av nu angivna skäl icke böra förordna en sådan anordning. I det inom departementet upprättade lagförslaget har därför skälighetsprincipen icke upptagits. Såsom framhållits av försäkringsinspektionen och Folket-Samarbete torde man kunna förvänta, att utländska livförsäkringsanstalter likväl, på grund av konkurrensen från svenska bolag, komma att bereda sina svenska försäkringstagare villkor, som icke äro sämre än de svenska bolagens.

Utskottet.

Gällande lag om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket av den 24 juli 1903 innehåller i flera avseenden regler, som äro likartade med de bestämmelser, som för de svenska försäkringsbolagens del upptogos i lagen den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse. Sistnämnda lag har numera ersatts av lagen den 17 juni 1948 i samma ämne, vilken på flera punkter innehåller betydelsefulla nyheter i förhållande till tidigare rätt. Den för utländska försäkringsanstalter gällande regleringen ter sig därför numera i åtskilliga stycken föråldrad. Vid tillkomsten av 1948 års lag förutsattes också, att 1903 års lag senare skulle göras till föremål för en allmän översyn, därvid en anpassning till den nya lagen om försäkringsrörelse borde eftersträvas. I avbidan härå blev genom en särskild lag av den 17 juni 1948 om vissa inskränkningar i utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket den för svenska försäkringsbolag införda, betydelsefulla principen om materiell koncessionsprövning provisoriskt genomförd även för utländska försäkringsanstalter, som vilja börja rörelse här. Lagen gäller till och med den 31 december 1950.

Det nu förevarande lagförslaget innefattar närmast en omarbetning av 1903 års lag i syfte att anpassa densamma efter principerna i den nya lagen om försäkringsrörelse. Lagen har även i övrigt översetts och moderniserats.

Såsom den mest betydelsefulla nyheten i förslaget torde kunna betecknas bestämmelserna om koncessionsprövningen. Medan tidigare tillstånd för utländsk anstalt att här driva försäkringsrörelse skulle beviljas, så snart vissa förutsättningar främst av formell art voro för handen, kräves nu — förutom att vissa särskilda villkor, av i huvudsak samma natur som enligt 1903 års lag, blivit uppfyllda — att den tillämnade rörelsen finnes behövlig och även eljest ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet. De angivna koncessionsvillkoren äro desamma, som enligt lagen om försäkringsrörelse gälla för svenska försäkringsbolag och som redan nu, genom den särskilda lagen av år 1948, provisoriskt uppställts för utländska anstalter. Enligt vad föredragande departementschefen uttalat, bör emellertid vid prövning av fråga om koncession för utländsk försäkringsanstalt en viss hänsyn tagas även till den återverkan koncessionsbedömningen kan få för svenska försäkringsbolags möjlighet att driva rörelse utomlands.

Enligt utskottets mening är det naturligt och riktigt, att utländska försäkringsanstalter i avseende å rätten att börja verksamhet här i riket äro underkastade samma materiella villkor som uppställts för de svenska bola-

gen. Att vid koncessionsprövningen ett visst beaktande skänkes även åt angelägenheten att icke försvåra de svenska försäkringsbolagens möjligheter att verka utomlands synes lämpligt och bör icke uppfattas som något avsteg från den nyss uttalade principen. Utskottet har därför icke något att erinra mot vad i propositionen i denna del föreslagits och yttrats.

De försäkringstekniska bestämmelserna i förslaget ansluta sig ganska nära till motsvarande regler i lagen om försäkringsrörelse. På en viktig punkt förekommer emellertid en avvikelse. Skälighetsprincipen, som i 1948 års lag om försäkringsrörelse genomförts för livförsäkringens del och som i proposition nr 220 till innevarande riksdag föreslås införd även på skadeförsäkringens område, har icke föreslagits gälla beträffande de utländska försäkringsanstalterna. Orsaken härtill är att allt för stora tekniska svårigheter ansetts möta mot en sådan åtgärd.

Enligt utskottets mening skulle det visserligen ha varit i och för sig önskvärt, om skälighetsprincipen kunnat lagfästas även för de utländska anstalternas del. Vad departementschefen — på sätt här ovan upptagits — anfört om de tekniska vanskligheter, som en sådan anordning skulle draga med sig, finner dock utskottet övertygande. Då de utländska anstalterna i allt fall av konkurrenshänsyn torde bliva nödsakade att erbjuda sina försäkringstagare villkor som icke äro sämre än de svenska bolagens, synas betänkligheter icke möta mot att på denna punkt ställa de utländska anstalterna i en formellt mera gynnad ställning än de svenska bolagen.

I fråga om huvudprinciperna i den föreslagna lagen kan utskottet därför i allo ansluta sig till propositionen.

Utskottet övergår härefter till granskning av vissa detaljer.

2 §.

Såsom ett villkor för koncession stadgas i 1903 års lag att det visas att den tillståndssökande anstalten i sitt hemland med laga rätt driver sådan rörelse som är i fråga. Bestämmelsen föreslås i den nya lagen uppmjukad. För rätt att här i riket driva livförsäkringsrörelse — varunder här, i motsats till vad eljest i allmänhet är fallet i förslaget, icke inbegripes s. k. lång annan personförsäkring — skall alltjämt fordras att anstalten i hemlandet med laga rätt driver sådan rörelse. Annan försäkringsrörelse skall däremot kunna få bedrivas här under den enda förutsättningen — såvitt nu är i fråga — att anstalten i sitt hemland med laga rätt driver försäkringsrörelse av något slag, dock icke enbart livförsäkringsrörelse. Det har nämligen ansetts, att man genom det allmänna koncessionsvillkoret, att den tillämnade rörelsen skall finnas ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet, har tillräcklig möjlighet att förhindra, att utländsk anstalt här börjar verksamhet inom en försäkringsbransch, beträffande vilken anstalten icke äger tillräcklig erfarenhet.

Mot den föreslagna bestämmelsen har utskottet icke någon invändning i sak. Då det emellertid icke stämmer överens med det i förslaget i övrigt tillämpade språkbruket (jämför 2 § första stycket och 40 § tredje stycket)

och ej heller med den i lagen om försäkringsavtal använda indelningen att beteckna all annan försäkring än livförsäkring såsom skadeförsäkring, vill utskottet förorda en redaktionell ändring i lagtexten på denna punkt.

6 §.

I överensstämmelse med språkbruket i lagen om försäkringsrörelse talas här liksom i 9 § om att ansökan skall »inlämnas» till försäkringsinspektionen. I 24 § åter talas om att generalagenten skall »insända» vissa handlingar. Slutligen talas i 31 § om handling som »inlämnas eller insändes».

Då en viss tvekan skulle kunna uppkomma rörande innebörden av dessa olika uttryck, vill utskottet här framhålla, att ordet »inlämnas» icke bör så förstås, att hinder skulle möta mot att insända ansökan med posten.

9 §.

Medan 6 och 7 §§ reglera förfarandet vid ansökan om och beviljandet av koncession, meddelas här bestämmelser för vissa fall, då fråga är om ändring i en redan koncessionerad försäkringsanstalts bestående förhållanden m. m. Härvid är emellertid att märka, att medan 7 § stadgar, att generalagent i samband med beviljandet av koncession godkännes av Kungl. Maj:t, 9 § icke upptager någon bestämmelse om hos vilken myndighet godkännande av ny generalagent skall utverkas, därest den tidigare generalagenten av någon anledning frånträder sin befattning. Av 22 § framgår dock, att godkännande av ny generalagent meddelas av försäkringsinspektionen.

Denna regel — att prövningen av ny generalagents behörighet åvilar försäkringsinspektionen — synes ändamålsenlig och praktisk. Enligt utskottets mening bör den emellertid komma till tydligare uttryck i lagtexten. Utskottet föreslår därför ett tillägg till förevarande paragraf av innehåll, att om ny generalagent utses anstalten skall hos försäkringsinspektionen söka dess godkännande av generalagenten.

I samband härmed bör bestämmelsen i 22 §, att försäkringsinspektionen skall låta i allmänna tidningarna kungöra, att ny generalagent blivit utsedd, framflyttas till förevarande paragraf, där den får sin naturliga plats i sista stycket.

Inskjutandet av ett nytt fjärde stycke i paragrafen föranleder en redaktionell jämkning i tredje stycket.

22 §.

För den ändring, som utskottet föreslår i denna paragraf, har redogjorts här ovan under 9 §.

36 §.

I förevarande paragraf stadgas straff för utländsk försäkringsanstalts generalagent, ombud eller personal bl. a. för det fall, att de i meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, lämna oriktiga eller vilseledande uppgifter angående anstalten. Det torde ligga i sakens natur, att sådana meddelanden många gånger lämnas i tryckt skrift.

Utskottet vill framhålla, att den omständigheten att förseelse, varom nu är fråga, begås med tillhjälp av tryckt skrift icke medför att gärningen blir att bedöma såsom missbruk av tryckfriheten.

Utskottet får erinra om att brott, sådana som bedrägeri och illojal konkurrens, i praxis bestraffas enligt de lagrum, som i allmänhet äro tillämpliga därå, utan hinder av att tryckt skrift kommit till användning vid brottets begående. I enlighet härmed måste även den förevarande gärningen falla utanför området för tryckfrihetsförordningen.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen — med förklarande, att riksdagen funnit vissa ändringar böra vidtagas i det genom propositionen framlagda lagförslaget — måtte för sin del antaga följande förslag till

Lag om rätt för utländsk försäkringsanstalt att driva försäkringsrörelse här i riket.

Häri genom förordnas som följer.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Inledande bestämmelser.

1 §.

Utländsk försäkringsanstalt må, under förutsättning att Konungen meddelat anstalten tillåtelse (koncession) därtill, här i riket driva försäkringsrörelse genom generalagent såsom syssloman och i övrigt under villkor, som stadgas i denna lag.

2 §.

Ej må utländsk försäkringsanstalt här i riket med livförsäkringsrörelse förena försäkringsrörelse av annat slag, med mindre särskilda skäl äro därtill.

Utländsk försäkringsanstalt må här i riket driva livförsäkringsrörelse, allenast om anstalten i sitt hemland med laga rätt driver sådan rörelse, samt *skadeförsäkringsrörelse*, allenast om anstalten i hemlandet med laga rätt driver *skadeförsäkringsrörelse av något slag*.

Utländsk försäkringsanstalt må här i riket driva livförsäkringsrörelse, allenast om anstalten i sitt hemland med laga rätt driver sådan rörelse, samt *annan försäkringsrörelse*, allenast om anstalten i hemlandet med laga rätt driver *rörelse avseende något slag av försäkring, annan än livförsäkring*.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

De nedan i denna lag meddelade särskilda bestämmelserna angående livförsäkring skola, utom beträffande storleken av det belopp som enligt 6 § första stycket 5 skall nedsättas, äga motsvarande tillämpning i fråga om annan personförsäkring, som meddelas för livstid eller för längre tid än tio år.

3 §.

Utländsk försäkringsanstalt må ej för sin rörelse här i riket hava mer än en generalagent. Denne må, därest sådant ej förbjudes i anstaltens fullmakt för honom, använda ombud vid rörelsens drivande.

4 §.

Generalagent skall vara bosatt här i riket, råda över sig och sin egendom samt, därest han är utländsk undersåte, hava på sätt särskilt är föreskrivet förvärvat rätt att inom riket idka handel eller annat näringsyrke.

Generalagentur må även innehavas av svenskt aktiebolag eller ömsesidigt försäkringsbolag eller ock av svenskt handelsbolag, vars samtliga bolagsmän äga behörighet enligt vad i första stycket sägs. För fullgörande av de skyldigheter, som åligga generalagent, svare i förra fallet envar styrelseledamot och i det senare envar bolagsman, som ej är enbart kommanditdelägare.

5 §.

Utländsk försäkringsanstalt, som här i riket driver försäkringsrörelse, skall i alla därav härflytande rättsförhållanden lyda under svensk lag samt vara pliktig att svara inför svensk domstol och underkasta sig svensk myndighets avgörande.

Anstaltens verksamhet här i riket skall på sätt i denna lag sägs stå under tillsyn av försäkringsinspektionen.

Om koncession.

6 §.

I ansökan om koncession enligt denna lag skall angivas den försäkringsgren, som rörelsen skall avse. Ansökningen skall, ställd till Konungen, inlämnas till försäkringsinspektionen och vara åtföljd av:

1. handlingar som styrka generalagentens behörighet enligt 4 §;
2. det för anstalten gällande reglementet;
3. bevis att anstalten i sitt hemland driver försäkringsrörelse efter vad i 2 § andra stycket sägs jämte behörigen styrkt uppgift om den tid detta ägt rum samt om anmärkningar, som av myndigheterna i anstaltens hemland under de sista tre åren må hava framställts mot anstaltens verksamhet, ävensom anstaltens förvaltnings- och revisionsberättelser för den tid anstalten varit i verksamhet, dock längst för de tio sista åren;

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

4. behörig fullmakt för generalagenten att å anstaltens vägnar här i riket driva försäkringsrörelsen och att i alla därav härflytande rättsförhållanden för anstalten mottaga stämning samt själv eller genom annan tala och svara;

5. bevis att anstalten för ändamål som i 16 § sägs samt på sätt och under villkor, som av försäkringsinspektionen godkännas, i riksbanken nedsett i obligationer, utfärdade av svenska staten, ett belopp av etthundratusen kronor för livförsäkring, samma belopp för brandförsäkring eller sjöförsäkring, ett belopp av tvåhundra tusen kronor för trafikförsäkring och ett belopp av femtiotusen kronor för varje annat slag av försäkring.

Därest rörelsen skall avse livförsäkring, skola enligt vad i 11 § sägs upprättas särskilda grunder för verksamheten. Å grunderna, som skola bifogas ansökningen om koncession, skall sökas Konungens stadfästelse.

7 §.

Finnes den tillämnade rörelsen behöflig och även eljest ägnad att främja en sund utveckling av försäkringsväsendet och står ansökningen i övrigt i överensstämmelse med denna lag, beviljar Konungen koncession för den i ansökningen avsedda verksamheten tills vidare eller, där särskilda omständigheter föranleda därtill, för bestämd tid, högst tio år, och därutöver intill slutet av då löpande räkenskapsår. I samband därmed godkänner Konungen generalagenten.

Innan koncession meddelas å rörelse, som avser livförsäkring, prövar Konungen om de upprättade grunderna för verksamheten överensstämma med denna lag samt lag och författning i övrigt, så ock om och i vad mån därutöver, med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av den tillämnade rörelsen, särskilda bestämmelser må erfordras. I samband med beviljandet av koncessionen stadfäster Konungen grunderna för verksamheten.

8 §.

Sedan koncession beviljats, skola de i 6 § omnämnda, vid ansökningen fogade handlingarna förvaras hos försäkringsinspektionen. Om beviljande av koncession och godkännande av generalagent skall försäkringsinspektionen låta införa kungörelse i allmänna tidningarna.

9 §.

Å ändring av stadfästa grunder skall ock sökas stadfästelse.

Ansökan om förlängning av koncession, som beviljas för bestämd tid, skall göras sist sexton månader före utgången av den löpande koncessionen

Ansökan, som i denna paragraf avses, skall ställas till Konungen och inlämnas till försäkringsinspektionen. Ansökan, som *ovan* i denna paragraf avses, skall ställas till Konungen och inlämnas till försäkringsinspektionen. Konungen må uppdraga åt

(Kungl. Maj:ts förslag:)

nen att i Konungens ställe meddela stadfästelse å ändring av grunder, såvida ändringen icke avser väsentlig omläggning av anstaltens rörelse inom riket.

Har ändring av grunder stadfästs eller har förlängning av koncession beviljats, skall försäkringsinspektionen låta införa kungörelse därom i allmänna tidningarna.

(Utskottets förslag:)

inspektionen att i Konungens ställe meddela stadfästelse å ändring av grunder, såvida ändringen icke avser väsentlig omläggning av anstaltens rörelse inom riket.

Utses ny generalagent, skall anstalten hos försäkringsinspektionen söka dess godkännande av generalagenten.

Har ändring av grunder stadfästs eller har förlängning av koncession beviljats *eller ny generalagent blivit godkänd*, skall försäkringsinspektionen låta införa kungörelse därom i allmänna tidningarna.

Om försäkringsrörelsens bedrivande.

10 §.

Generalagenten åligger att för varje räkenskapsår enligt formulär, som fastställles av försäkringsinspektionen, upprätta redogörelse angående anstaltens verksamhet inom riket.

För livförsäkringsverksamhet skall i redogörelsen under beteckningen försäkringsfond såsom skuld upptagas det å räkenskapsårets sista dag beräknade värdet av anstaltens ansvarighet på grund av

- dels* inträffade försäkringsfall (ersättningsreserv),
- dels* löpande försäkringar (premiereserv),
- dels* ock återbäring, som anstalten må hava tilldelat försäkringstagare.

11 §.

För livförsäkring skola grunder upprättas beträffande

1. beräkning av försäkringspremier och premiereserv;
2. försäkringstagares rätt till återköp och fribrev;
3. beläning av försäkringsbrev hos anstalten;
4. verkan av underlåten premiebetalning;
5. försäkringstagares rätt när, annorledes än av anledning som avses under 2 eller 4, försäkringen upphör i förtid eller anstalten eljest är fri från ansvarighet för försäkringsfall.

12 §.

Med avseende på de i 11 § under 1—4 omförmälda grunderna skall vad i 264 §, 265 § 1 mom. samt 267—269 §§ lagen om försäkringsrörelse stadgas äga motsvarande tillämpning. Beträffande övergångsgrunder enligt 265 § 1 mom. nämnda lag gälle vad i 9 § här ovan är i fråga om ändring av grunder stadgat om stadfästelse och kungörande därav. Såsom villkor för stad-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

fästelse å övergångsgrunder må föreskrivas, att anstalten skall på sätt i 15 § sägs sätta jämväl andra värdehandlingar, än där avses, i särskilt förvar.

13 §.

Försäkringsfonden med tillägg av det belopp, varmed en tjugondel av fonden må överstiga vad anstalten enligt 6 § nedsatt för livförsäkring, skall vid envar tidpunkt vara redovisad i värdehandlingar av beskaffenhet, som angives i 274 § under 1—7 lagen om försäkringsrörelse, eller ock i följande tillgångar av annan art nämligen lån mot säkerhet i anstaltens försäkringsbrev inom återköpsvärdet eller, i den mån försäkringsinspektionen på framställning av anstalten så medgiver, värdet av återförsäkringsgivares ansvarighet på grund av livförsäkringar, som övertagits i återförsäkring.

Utan hinder av vad i första stycket är stadgat må ett belopp, motsvarande högst en tiondel av försäkringsfonden för egen räkning för försäkringar i svensk valuta, redovisas i andra värdehandlingar än i första stycket avses, dock icke i aktier.

Med försäkringsfond för egen räkning förstås den del av fonden, som icke motsvarar värdet av återförsäkringsgivares ansvarighet.

14 §.

Värdehandling må vid redovisning enligt 13 § ej upptagas över sitt verkliga värde, bestämt på sätt i 93 § 1 mom. andra stycket lagen om försäkringsrörelse sägs.

Under förutsättning att de värdehandlingar, i vilka försäkringsfonden jämte tillägg redovisas, beräknas kunna å tider, som med hänsyn till beskaffenheten av anstaltens förbindelser prövas tillfredsställande, förvandlas i penningar till belopp motsvarande det angivna värdet, må utan hinder av vad i första stycket är stadgat värdehandling, som jämväl under nästföregående räkenskapsår använts för sådan redovisning, kunna åsättas det då beräknade värdet och värdehandling, som anskaffats under löpande räkenskapsår, det värde som motsvarar kostnaderna för dess anskaffning.

15 §.

De värdehandlingar, i vilka försäkringsfonden jämte tillägg helt eller delvis redovisas, skola förvaras här i riket avskilda från anstaltens övriga tillgångar och under minst två lås med olika nycklar, av vilka en innehaves av ett av försäkringsinspektionen förordnat ombud. Försäkringsinspektionen må dock på framställning av anstalten medgiva att värdehandlingarna i stället, på sätt och under villkor som av inspektionen bestämmas, sättas i särskilt förvar i riksbanken eller annan bank. I de sålunda förvarade handlingarna njute försäkringstagarna panträtt såsom i handfången pant till säkerhet för fullgörandet av anstaltens på försäkringsavtalen grundade förbindelser.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Det åligger generalagenten att tillse, att vid envar tidpunkt värdehandlingar till erforderligt belopp satts i sådant förvar, som i första stycket är sagt.

I fråga om utbekommande eller utbyte av värdehandling, som satts i förvar, skola bestämmelserna i 276 § lagen om försäkringsrörelse äga motsvarande tillämpning, därvid vad i nämnda lagrum sägs om styrelse, verkställande direktör och behörig företrädare för bolag skall avse generalagent eller av anstalt jämlikt 27 § utsett ombud.

Det av försäkringsinspektionen förordnade ombudet har att, där generalagent eller ombud, som anstalt utsett jämlikt 27 §, ej fullgör vad honom enligt denna paragraf åligger, därom ofördröjligen göra anmälan hos inspektionen.

16 §.

Vad på sätt i 6 § sägs blivit av utländsk försäkringsanstalt i riksbanken nedsatt må användas endast till gäldande dels av fordringar på grund av försäkringsavtal, som tillhöra anstaltens rörelse här i riket, dels av böter, viten, avgifter och ersättningar som i anledning av denna rörelse må åläggas anstalten, generalagenten eller av anstalten utsett ombud som avses i 27 §, dels ock, i händelse av särskild administration av anstalts livförsäkringsrörelse här i riket, av administrationsboets fordran hos anstalten.

17 §.

Försäkringstekniska utredningar och beräkningar, som angå utländsk försäkringsanstalts här i riket drivna livförsäkringsrörelse, skola utföras under överinseende av en av försäkringsinspektionen godkänd aktuarie.

18 §.

Utländsk försäkringsanstalt må icke utan försäkringsinspektionens medgivande sluta avtal om att i återförsäkring avgiva livförsäkring hörande till anstaltens rörelse här i riket.

19 §.

Å de livförsäkringspremier, som utländsk försäkringsanstalt jämlikt fastställda grunder bestämt för sin rörelse här i riket, må till fördel för enskild försäkringstagare eller grupp av försäkringstagare varken direkt eller indirekt nedsättning medgivas vare sig av anstalten eller dess ombud annorledes än genom återbäring.

20 §.

Det åligger generalagenten att övervaka att anskaffning av ansökningar om försäkring hos anstalten sker på sätt som överensstämmer med god försäkringssed. Konungen äger meddela närmare bestämmelser angående anskaffningsverksamheten och må därvid tillika förordna, att frågor rörande

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

densamma skola, på sätt och i den omfattning som i nämnda bestämmelser angives, handläggas av en av Konungen utsedd nämnd.

21 §.

Utländsk försäkringsanstalt, som driver försäkringsrörelse här i riket, vare pliktig att i alla för allmänheten avsedda meddelanden vid teckning av sin firma utsätta hemlandet samt angiva huruvida anstalten drives såsom aktiebolag eller ömsesidigt bolag eller i annan form. Ej må sådan anstalt eller dess ombud eller personal i meddelanden, som åsyfta anskaffning av försäkring eller äro avsedda för allmänheten, lämna uppgift av innebörd att anstalten genom att fullgöra i denna lag föreskriven skyldighet att nedsätta värdehandlingar ställt fullgod säkerhet för sina svenska försäkringstagare eller att den beträffande hela sin verksamhet är kontrollerad av svenska staten.

Försäkringsbrev skall innehålla ej mindre uppgift om de för anstalten gällande allmänna försäkringsvillkoren än även de särskilda villkoren för den försäkring, som avses i brevet.

Där i meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, vid angivande av anstaltens fonder inräknas oguldna förbindelser av delägare eller garantier, skall beloppet av sådana förbindelser särskilt utsättas.

22 §.

Kan generalagenten ej utöva sitt uppdrag, vare sig emedan han ej vidare är enligt 4 § behörig eller av annan anledning, eller avsäger han sig uppdraget eller återkallas fullmakten, skall för tiden till dess hindret upphört eller ny generalagent blivit befullmäktigad och av försäkringsinspektionen godkänd, inspektionen förordna ett ombud att å anstaltens vägnar mottaga stämning och i övrigt företräda anstalten med avseende på redan meddelade försäkringar. Om förordnande av ombud och om godkännande av ny generalagent låte inspektionen ofördröjligen införa tillkännagivande i allmänna tidningarna. Intill dess förordnande som nu sagts blivit kungjort, äge försäkringstagare hos försäkringsinspektionen insätta förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till anstalten.

Kan generalagenten ej utöva sitt uppdrag, vare sig emedan han ej vidare är enligt 4 § behörig eller av annan anledning, eller avsäger han sig uppdraget eller återkallas fullmakten, skall för tiden till dess hindret upphört eller ny generalagent blivit befullmäktigad och av försäkringsinspektionen godkänd, inspektionen förordna ett ombud att å anstaltens vägnar mottaga stämning och i övrigt företräda anstalten med avseende på redan meddelade försäkringar. Om förordnande av ombud låte inspektionen ofördröjligen införa tillkännagivande i allmänna tidningarna. Intill dess förordnande som nu sagts blivit kungjort, äge försäkringstagare hos försäkringsinspektionen insätta förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till anstalten.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

Om tillsyn å försäkringsrörelsen.

23 §.

Det åligger generalagenten att, när anstalten börjat sin verksamhet här i riket, därom ofördröjligen underrätta försäkringsinspektionen.

24 §.

Generalagenten vare pliktig:

att, där ändring vidtoges i det för anstalten gällande reglementet, inom tre månader därefter till försäkringsinspektionen insända beslutet därom;

att, därest av myndigheterna i anstaltens hemland framställt anmärkning mot anstaltens verksamhet, så fort ske kan skriftligen underrätta försäkringsinspektionen därom;

att inom åtta månader efter utgången av varje räkenskapsår till försäkringsinspektionen insända den i 10 § avsedda redogörelsen angående anstaltens verksamhet inom riket;

att, beträffande livförsäkringsrörelse, till försäkringsinspektionen insända följande enligt inspektionens anvisningar upprättade och av aktuarien undertecknade handlingar nämligen *dels* inom åtta månader efter varje räkenskapsårs utgång redogörelse för beräkning av premiereserv och av återbäring, *dels ock*, i den mån så påfordras av inspektionen, statistisk-ekonomisk utredning angående verksamheten;

att, inom tre månader efter det berättelse om revision av anstaltens räkenskaper och förvaltning blivit å sammanträde med anstaltens delägare framlagd, till försäkringsinspektionen insända ett exemplar av denna berättelse ävensom ett exemplar av anstaltens förvaltningsberättelse för den tid revisionen avsett;

att även i andra fall än ovan sagts lämna försäkringsinspektionen de upplysningar, som av inspektionen begäras i fråga om anstalten och dess verksamhet inom riket, samt att när som helst för befattningshavare hos försäkringsinspektionen, som enligt av Konungen meddelade bestämmelser har att i sådant avseende företräda inspektionen, hålla kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning.

Vad försäkringsinspektionens företrädare vid granskning av böcker, räkenskaper och andra handlingar må hava erfarit angående enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden må ej yppas för allmänheten.

25 §.

Försäkringsinspektionen äge meddela de erinringar i fråga om utländsk försäkringsanstalts verksamhet här i riket, som inspektionen finner påkallade. Vid meddelande av föreskrift enligt denna lag må inspektionen förelägga vite.

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

Finner försäkringsinspektionen,
 att avvikelse skett från denna lag eller med stöd därav meddelade bestämmelser eller från grunderna, där sådana finnas,
 att grunderna icke längre äro tillfredsställande med hänsyn till rörelsens omfattning och beskaffenhet,
 att det jämlikt 6 § i riksbanken nedsatta beloppet minskats genom att obligationerna avsevärt nedgått i värde eller av annan anledning,
 att de tillgångar, i vilka försäkringsfonden jämte tillägg redovisas, icke äro tillfyllest, eller
 att eljest allvarlig anmärkning mot verksamheten föreligger,
 skall inspektionen förelägga anstalten att inom viss tid vidtaga de åtgärder, som prövas påkallade härav.
 Har föreläggande icke inom den bestämda tiden efterkommit och har ej heller annorledes det anmärkta förhållandet undanröjts, skall försäkringsinspektionen göra anmälan därom hos Konungen, som efter anstaltens hörande må förklara koncessionen förverkad.
 Beslut, varigenom koncession förklarats förverkad, skall av försäkringsinspektionen kungöras i allmänna tidningarna.

26 §.

Till bestridande av kostnaden för försäkringsinspektionens organisation och verksamhet skall utländsk försäkringsanstalt, som driver försäkringsrörelse här i riket, årligen erlagga bidrag enligt bestämmelser, som meddelas av Konungen. Detta bidrag skall bestämmas högst till en femtedels procent av anstaltens hela inkomst av avgifter för nästföregående räkenskapsår för försäkringar, som tillhöra anstaltens rörelse här i riket, dock må bidraget ej understiga etthundra kronor.

Om försäkringsverksamhetens upphörande och om överlåtelse av försäkringsbestånd.

27 §.

Upphör utländsk försäkringsanstalt att driva rörelsen här i riket, åligge det anstalten att med bifogande av behörig fullmakt hos försäkringsinspektionen uppgiva ombud, som av inspektionen godkännes, att å anstaltens vägnar mottaga stämning och i övrigt företräda anstalten med avseende på redan meddelade försäkringar; för tiden intill dess sådan anmälan skett äge försäkringsinspektionen förordna ett ombud med nämnda befogenhet. Om godkännandet eller förordnandet skall inspektionen ofördröjligen låta införa kungörelse i allmänna tidningarna. Intill dess sådant kungörande skett, äge försäkringstagare hos försäkringsinspektionen insätta förfallen försäkringspremie med samma verkan som om den blivit inbetald till anstalten.

Har utländsk försäkringsanstalt upphört att driva rörelsen här i riket, må det belopp som enligt vad i 6 § sägs blivit i riksbanken nedsatt kunna, efter

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

anmälan hos försäkringsinspektionen, av anstalten utbekommas, därest det visas att anstaltens samtliga förbindelser, som i 16 § avses, blivit fullgjorda eller att anstalten för deras fullgörande ställt annan säkerhet, som av inspektionen godkännes.

28 §.

Har koncession för utländsk försäkringsanstalt att här i riket driva livförsäkringsrörelse förklarats förverkad, skall för tillvaratagande av livförsäkringstagarnas rätt en särskild administration inträda. Med avseende på denna skall i tillämpliga delar gälla vad i 296—298 §§ lagen om försäkringsrörelse finnes stadgat ävensom vad 165 § samma lag innehåller angående förbud mot meddelande av nya försäkringar. Vid tillämpningen av nu nämnda lagrum skall iakttagas, att upphörandet av anstaltens rätt att driva livförsäkringsrörelse här i riket skall anses motsvara livförsäkringsbolags trädande i likvidation eller beslut om avträdande av dess egendom till konkurs samt att vad i 297 § 1 mom. fjärde stycket lagen om försäkringsrörelse sägs om registrering i stället skall avse kungörande i allmänna tidningarna. I fall som här avses må överlåtelse av livförsäkringarna ske, förutom till svenskt försäkringsbolag, jämväl till utländsk anstalt, som erhållit koncession för livförsäkringsrörelse här i riket.

Där vid överlåtelse av försäkringarna eller eljest uppstått överskott, skall ur detta i första hand gäldas kostnaden för administrationen och oguldet sådant bidrag, som avses i 26 §, varefter återstoden skall överlämnas till den anstalt, vars försäkringar varit föremål för administration.

Har anstalt i annat fall än i första stycket avses upphört att driva livförsäkringsrörelse här i riket, vare anstalten ändock skyldig att på sätt i 13—15 §§ stadgas redovisa försäkringsfond för redan meddelade livförsäkringar jämte tillägg. Det åligger ombud, som utsetts av anstalten enligt 27 §, att fullgöra de skyldigheter jämlikt 10, 15 och 24 §§, som förut åvilat generalagenten. Fullgöres ej redovisningen av försäkringsfonden jämte tillägg eller finnes eljest anledning antaga att livförsäkringstagarnas rätt på grund av försäkringsavtalen äventyras, ankomme på försäkringsinspektionen att besluta att administration på sätt i första stycket sägs skall inträda; dock må ej på den grund att de till redovisning avsatta tillgångarna finnas otillräckliga administration föreskrivas, förrän försäkringsinspektionen förelagt anstalten att fylla bristen och denna icke täckts inom fyra veckor efter det sådant föreläggande skett. Inträder i fall som nu sagts administration, skall vad i första stycket sägs om upphörandet av anstaltens rätt att driva livförsäkringsrörelse här i riket i stället avse meddelandet av beslut om administration.

29 §.

Utländsk försäkringsanstalt må med försäkringsinspektionens tillstånd överlåta hela sitt till verksamheten här i riket hörande försäkringsbestånd

*(Kungl. Maj:ts förslag:)**(Utskottets förslag:)*

eller del därav till svenskt försäkringbolag eller utländsk försäkringsanstalt, som erhållit koncession för det slag av försäkringsrörelse, varom fråga är.

Ansökan om tillstånd skall göras av såväl överlåtare som övertagare. Vid ansökningen skall fogas det avtal, som träffats angående överlåtelsen. Med avseende på ansökningen skall vidare vad i 295 § 3 mom. andra och tredje styckena lagen om försäkringsrörelse stadgas äga motsvarande tillämpning; härvid skall iakttagas att det i 3 mom. tredje stycket nämnda paragraf avsedda tillkännagivandet skall äga rum i allmänna tidningarna och tidning i den ort, där den överlåtande anstaltens generalagent har kontor för verksamhetens bedrivande.

Bifalles ansökningen, skall överlåtaren anses fritagen från sina förpliktelser på grund av det överlåtna försäkringsbeståndet, vilka förpliktelser i stället skola åvila övertagaren. Angående underrättelse om verkställd överlåtelse skall bestämmelsen i 295 § 4 mom. ovannämnda lag äga motsvarande tillämpning.

Särskilda bestämmelser.

30 §.

Det som i enlighet med denna lag blivit kungjort skall anses hava kommit tilli tredje mans kännedom, där ej av omständigheterna framgår, att han varken ägde eller bort äga vetskap därom. Innan sådant kungörande skett, kan förhållande, som enligt lagen skall kungöras, icke med laga verkan åberopas mot annan än den, som visas hava ägt vetskap därom.

Kungörande, som nu sagts, skall bekostas av den anstalt, som tillkännagivandet rör.

31 §.

Är handling, som enligt denna lag till försäkringsinspektionen inlämnas eller insändes, avfattad på främmande språk, skall där så påfordras tillika företes en bestyrkt svensk översättning därav.

32 §.

Ombud, som jämlikt 15, 22 eller 27 § förordnats av försäkringsinspektionen, äge av anstalten uppbära ersättning med belopp, som av inspektionen bestämmes.

33 §.

Över försäkringsinspektionens beslut enligt denna lag må klagan föras hos Konungen inom den tid som för överklagande av förvaltande myndigheters och ämbetsverks beslut är stadgad.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

34 §.

Driver någon här i riket försäkringsrörelse för utländsk försäkringsanstalts räkning utan att anstalten erhållit koncession för rörelsen, straffes med dagsböter eller fängelse.

35 §.

Med dagsböter eller fängelse straffes den som i ansökan, som i 6 eller 9 § omförmäles, eller i handling, som fogats vid sådan ansökan, uppsåtligen eller av grov vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift;

generalagent eller av anstalt jämlikt 27 § utsett ombud, som uppsåtligen eller av vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift i handling, som jämlikt 24 § tillställts försäkringsinspektionen, eller eljest vid lämnande av underrättelse eller upplysning enligt samma paragraf;

aktuarie, där han i redogörelse eller utredning, som enligt 24 § avlämnats till försäkringsinspektionen, uppsåtligen eller av vårdslöshet meddelar oriktig eller vilseledande uppgift.

36 §.

Med dagsböter straffes i denna lag avsedd anstalts generalagent, ombud eller personal som bryter mot föreskrift i 19 eller 21 § eller i annat fall än i sistnämnda lagrum åsyftas i meddelanden, som äro avsedda för allmänheten, lämnar oriktiga eller vilseledande uppgifter angående anstalt, varom i denna lag är fråga.

37 §.

Böter och viten, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan.

Om undantag från lagens tillämplighet m. m.

38 §.

Denna lag äger icke tillämpning i fråga om återförsäkringsrörelse. Angående trafikförsäkringsrörelse meddelas vissa särskilda bestämmelser i lagen om trafikförsäkring å motorfordon.

Övergångsbestämmelser.

39 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1951.

Genom lagen upphäves, med den begränsning här nedan stadgas, lagen den 24 juli 1903 (nr 94, s. 61) om utländsk försäkringsanstalts rätt att driva försäkringsrörelse här i riket.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagrum, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall den bestämmelsen i stället tillämpas.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

40 §.

Har utländsk försäkringsanstalt före denna lags ikraftträdande upphört att här i riket driva livförsäkringsrörelse, skall med avseende å anstaltens bestånd av livförsäkringar äldre bestämmelser alltjämt gälla.

I övrigt skall denna lag lända till efterrättelse jämväl i avseende å utländsk försäkringsanstalt, som enligt äldre lag erhållit tillstånd att driva försäkringsrörelse här i riket. Därvid skall dock iakttagas vad nedan stadgas.

Anstalt, som vid denna lags ikraftträdande med vederbörligt tillstånd inom riket driver rörelse, avseende annan försäkring än livförsäkring, må fortsätta rörelsen såsom om koncession för denna vore meddelad tills vidare enligt denna lag.

För rörelse som avser livförsäkring erfordras, oaktat tillstånd därtill enligt äldre lag meddelats, koncession jämlikt denna lag. Ansökan om koncession i sådant fall skall vara åtföljd av bevis att nedsättning, som i 6 § första stycket 5 avses, ägt rum ävensom, för stadfästelse, grunder för verksamheten i enlighet med vad i denna lag sägs. Konungens prövning av ansökningen jämlikt 7 § må icke avse frågan huruvida rörelsen är behövlig. Förut meddelat godkännande av generalagent skall gälla för rörelsens fortsatta bedrivande. Ansökan, som här avses, skall inlämnas till försäkringsinspektionen senast sex månader efter denna lags ikraftträdande. Där så finnes påkallat, må, efter framställning inom sagda tid, Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, försäkringsinspektionen medgiva, att tiden utsträcket till högst två år. Till dess frågan om koncession avgjorts och, där koncession beviljats, intill den tidpunkt från vilken koncessionen skall gälla, må rörelsen fortsättas enligt det äldre tillståndet, och skola därvid bestämmelserna i äldre lag lända till efterrättelse, i den mån ej Konungen förordnat att föreskrifter i denna lag skola tillämpas.

Stockholm den 13 april 1950.

På första lagutskottets vägnar:

OLOV RYLANDER

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Olofsson, Lodenius, Lundgren, Lindblom, Cassel, Lindgren och John Wiktor Jonsson;

från andra kammaren: herrar Rylander, Hedlund i Östersund, Olsson i Mellerud, Johansson i Norrfors, fru Johansson i Skövde, herr Stattin, fru Gärde Widemar och herr Jacobsson i Sala.
